ANGELA WEGHORST

ANDERS

**Het échte verhaal van Generatie Zenz,
de 5- tot 25-jarigen van nu**

MIX
Paper from responsible sources
FSC® C106954

Eerste druk, september 2016

© 2016 Angela Weghorst
Een uitgave van TwinQ: insights & inspiration

www.twinq.nu

Vormgeving omslag en binnenwerk: Marry van Baar
Redactie: Tjerk Noordraven
Illustraties: Muriel Leusink (www.muriel.studio)
Foto omslag: Tracie Taylor
Foto auteur: JLF studio
Foto's Shutterstock: p. 20, 27, 32, 124, 126, 149, 173, 206, 245, 270, 272, 288, 299, 321, 342, 352, 361, 378-379

ISBN 978-94-92491-00-8
NUR 854 / 847

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Ik ben anders dan anderen,

net als alle anderen

en heel bijzonder dus!’

Inhoud

Voorwoord 11

Inleiding 15

De jeugd van tegenwoordig 20

1 Vogelvrij 21
1.1 Iedereen is anders 23
1.2 Maskers om jezelf aan te passen en te verbergen 25
1.3 Verder kijken dan je neus lang is 28

2 De jeugd 31
2.1 Van kind naar volwassene: de persoonlijke verhalen 32
2.1.1 Kleuters (4-6 jaar): magische fase 33
2.1.2 Schoolkids (7-9 jaar): realistische fase 40
2.1.3 Tweens (10-12 jaar): geen kind meer 50
2.1.4 Teens (12-15 jaar): erbij horen 66
2.1.5 Youngsters (16-18 jaar): jezelf ontdekken 91
2.1.6 Jongvolwassenen (19-25 jaar): zelfontplooiing 107
2.2 Jongens en meisjes: een wereld van verschil 124
2.2.1 De pikorde 127
2.2.2 De mannelijke skills en valkuilen 129
2.2.3 De vrouwelijke skills en valkuilen 135
2.2.4 Verschillende persoonlijkheidskenmerken en interesses 142
2.2.5 Typisch jongens- en meisjesgedrag 146
2.3 De TwinQ persoonlijkheidstypen 149
2.3.1 De Artist 153
2.3.2 De Action Hero 155
2.3.3 De Romantic 157
2.3.4 De Creator 159
2.3.5 De Intuitive 160
2.3.6 De Pragmatic 162

2.3.7 De Buddy 164
2.3.8 Can you remember who you where? 166

3 Van tegenwoordig 171
3.1 Ouders van nu 173
3.1.1 Het ouderschap zet je wereld op z'n kop 175
3.1.2 De 4 basic opvoedstijlen 180
3.1.3 Anders dan je eigen opvoeding 185
3.1.4 Politie agent, maatje, bodyguard en bediende 192
3.1.5 Scheidingen en grootouders 195
3.1.6 Mentale en emotionele afwezigheid 199
3.1.7 Persoonlijke en spirituele ontwikkeling en alternatieve geneeswijzen 203
3.1.8 Ouders zijn de nieuwe helden 205
3.2 De peergroup 206
3.2.1 (Echte) vrienden 210
3.2.2 Social media: het liefst 24/7 online 217
3.2.3 Aanpassen aan de groep 230
3.2.4 Pesten en buitengesloten worden 238
3.3 School 245
3.3.1 Kinderen zijn geen machines 247
3.3.2 Docenten zijn geen superhelden 257
3.3.3 Nadruk op de ontwikkeling van het rationele denken en reproductie 261
3.3.4 Steeds meer aandacht voor het feit dat het anders moet 267

Generatie Zenz: de 5 tot 25-jarigen van nu 270

4 Sensitief en intuïtief 271
4.1 Sensitieve en gevoelige kinderen en jongeren 272
4.1.1 Het labelen van kinderen en jongeren 274
4.1.2 'Anders' zijn: enkele persoonlijke verhalen 282
4.2 Labels met specifieke kenmerken 288
4.2.1 Bij 1 op de 4 kinderen en jongeren is een label vastgesteld 289
4.2.2 Labels en het 'zesde zintuig' 292
4.2.3 Labels en de specifieke passies en talenten 295
4.3 Het 'zesde zintuig' 299
4.3.1 Kunnen we deze 'onzin' nog wel blijven negeren? 300
4.3.2 Meer tussen hemel en aarde: enkele persoonlijke verhalen 303
4.3.3 Het 'zesde zintuig' en onze huidige maatschappij 313

5 Op zoek naar zingeving & zen 317
5.1 Samenwerken aan een betere wereld 321
5.1.1 Moeite met de wereld van nu 322
5.1.2 Geld, status en aanzien staan niet langer meer symbool voor geluk 325
5.1.3 Zorg voor elkaar en zorg voor de natuur 330
5.1.4 Tijd om het anders te doen 336
5.2 Jezelf zijn 342
5.2.1 Op zoek naar jezelf 345
5.2.2 Spiritualiteit en zingeving 349

6 De kracht van aandacht 351
6.1 Duidelijkheid en positieve feedback 352
6.1.1 Grenzen, regels en structuur 354
6.1.2 Een aanpak op maat 358
6.1.3 De spiegel 360
6.2 Durf jezelf te zijn 361
6.2.1 De kracht van echtheid 363
6.2.2 Doen waar je hart ligt 366
6.2.3 Elk voordeel heeft z'n nadeel en andersom 369
6.2.4 Wrijving doet glanzen 371
6.2.5 Je creëert je eigen werkelijkheid 374

Enkele laatste gedachten 377

Dank 381

Aanvullende bronnen/inspiratie 383

Inleiding

Dit boek gaat over Generatie Zenz, de 5- tot 25-jarigen van nu. Een generatie die symbool staat voor onze huidige tijd en vorm zal geven aan de toekomst. Een generatie die leven vanuit je hart, echtheid en rechtvaardigheid belangrijker vindt dan geld, status en macht. Een generatie die sensitiever en intuïtiever blijkt te zijn dan de meeste mensen denken. Een generatie die zich niet alleen anders voelt, maar ook anders in het leven staat en het anders wil aanpakken dan haar voorgangers.

De inzichten in dit boek zijn gebaseerd op een grootschalig onderzoek dat we in 2014 met TwinQ hebben uitgevoerd, aangevuld met inzichten die ik de afgelopen tien jaar over kinderen en jongeren heb opgedaan. Voor dit onderzoek heb ik meer dan zestig diepgaande interviews gehouden met 5- tot 25-jarigen en hun ouders. Het waren ontroerende, zeer open en inspirerende interviews, waarbij kinderen en jongeren hun zorgvuldig gecreëerde maskers af durfden te zetten en ik echt een kijkje recht in hun hart kreeg. Deze maskers hebben ze onbewust gecreëerd om zich aan te kunnen passen aan de 'norm', uit angst voor oordelen en afwijzing. De vele prachtige en ontroerende verhalen maakten duidelijk dat veel kinderen en jongeren het gevoel hebben 'anders te zijn dan anderen'… en dan ook helaas vaak het gevoel hebben 'minder' te zijn. De momenten waarop ik hun uiteindelijk vertelde dat er veel, veel meer kinderen en jongeren zijn met dezelfde eigenschappen en ervaringen die zich ook anders dan anderen voelen, waren onbetaalbaar. Gezichten vol ongeloof en blijdschap. Blijdschap van herkenning en erkenning. Het is dus hoognodig tijd dat hun verhaal de wereld in komt!

Om de vele bijzondere verhalen te kunnen ondersteunen en aan te tonen dat ze niet op zichzelf staan hebben we tevens een groot kwantitatief onderzoek uitgevoerd onder circa vierduizend 5- tot 25-jarigen en hun ouders. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een gestructureerde vragenlijst bestaande uit meer dan vijftig vragen en stellingen die via internet is afgenomen. Kinderen op de basisschool hebben deze vragenlijst overigens samen met of onder begeleiding van hun ouders ingevuld. In dit boek zal ik daar waar het relevant is resultaten

van dit onderzoek aan bod laten komen. De getoonde cijfers zijn herwogen naar leeftijd, geslacht en regio, waardoor het conform de opbouw van de Nederlandse bevolking is. De vele analyses zijn getoetst op significantie, waardoor de uitspraken in dit boek een wetenschappelijk karakter hebben gekregen. Deze onderbouwing zal duidelijk maken dat we niet meer om de specifieke kenmerken van deze bijzondere generatie heen kunnen. Dat het tijd is geworden hen serieus te nemen, willen we het beste uit hen naar boven kunnen halen.

Met dit boek wil ik ook laten zien dat iedereen 'anders dan anderen' is, en daarmee heel bijzonder dus. Ik hoop dan ook van harte dat dit boek zal bijdragen aan het 'anders' kijken naar de huidige generatie. Dat we anders gaan kijken naar elkaar. Mijn droom is dat we ieders uniekheid omarmen in plaats van beoordelen of veroordelen. Dat iedereen eindelijk zijn unieke zelf mag zijn. En juist omdat iedereen anders is, ben ik me ervan bewust dat ik generaliseer door het in dit boek te hebben over een hele generatie. Ik beschrijft echter geen norm, ik probeer alleen zoveel mogelijk verschillen te laten zien: in mijn ogen bestaat immers 'de norm' niet. En uiteraard zullen, net als bij voorgaande generaties, vele eigenschappen niet voor alle 5- tot 25-jarigen gelden. Iedereen is immers anders, iedereen is uniek. Daarnaast staat in mijn ogen Generatie Zenz symbool voor de huidige tijdgeest. Het is dus goed mogelijk dat mensen van andere generaties zich in een aantal van de eigenschappen van Generatie Zenz herkennen. Ik in ieder geval wel.

Voor wie is dit boek geschreven?

Dit boek is geschreven voor kinderen, jongeren, hun ouders/verzorgers en iedereen die privé of beroepsmatig in hen geïnteresseerd is. Zo zal dit boek kinderen en jongeren inzicht bieden in zichzelf en hen de benodigde herkenning, erkenning en ondersteuning bieden om hun mooiste zelf te kunnen zijn. Het zal ouders en verzorgers inzicht bieden in waarom hun kinderen zijn zoals ze zijn en doen zoals ze doen en inspiratie en handvatten aanreiken om hun kinderen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen op weg naar volwassenheid. Daarnaast zal het ouders en verzorgers inzicht bieden in hun rol als opvoeder. Docenten, coaches, jeugdwerkers, werkgevers, marketeers en beleidsmakers zullen door dit boek diepgaand inzicht verkrijgen in de kinderen en jongeren van nu, in hoe ze het best te benaderen, aan te spreken en te motiveren zijn.

Aangezien in dit boek vele aspecten en onderwerpen aan bod zullen komen, kan elke lezer de inzichten eruit halen die voor hem of haar relevant zijn. De opbouw van het boek is dusdanig dat het niet noodzakelijk is om het van a tot z te lezen, maar het biedt de ruimte om de aangeboden onderwerpen en elementen op maat tot je te nemen. Het boek bevat namelijk meer dan alleen

overkoepelende inzichten en visies aangevuld met cijfers uit het kwantitatieve onderzoek.

Om kinderen en jongeren echt te kunnen begrijpen heb ik ervoor gekozen om hen zelf zoveel mogelijk aan het woord te laten door fragmenten van de interviews met je te delen, waardoor je het gevoel krijgt dat je hen zelf hoort praten. Er bestaan al genoeg boeken waarin volwassenen over kinderen en jongeren praten en ik vond het belangrijk om ze in dit boek zelf een stem te geven.

Opbouw van het boek

Dit boek bestaat uit twee delen. In deel 1, 'De jeugd van tegenwoordig', schets ik een algemeen beeld van de 5- tot 25-jarigen van nu, terwijl ik in deel 2, 'Generatie Zenz', dieper inga op de specifieke kenmerken van deze bijzondere generatie.

Hoofdstuk 1, 'Vogelvrij', gaat in op het feit dat iedereen anders is. Maar toch hebben we de neiging om onszelf, naarmate we opgroeien, steeds meer aan te passen aan onze omgeving. We zijn bang om af te wijken van de vele zichtbare en onzichtbare normen die er heersen en we creëren vervolgens een masker om het kind dat zich diep in ons hart begeeft te beschermen en af te schermen van de buitenwereld.

In **hoofdstuk 2** bekijken we 'de jeugd' aan de hand van aspecten die relatief tijdloos zijn. Zo worden de diverse levensfasen die een kind doorloopt op weg naar volwassenheid (2.1) belicht middels interviewfragmenten waarin kinderen en jongeren zelf vertellen wie ze zijn. Op deze manier wordt duidelijk hoe zij zich gaandeweg ontwikkelen en hoe telkens andere onderwerpen en thema's gedurende de verschillende levensfasen centraal staan. Bij de opeenvolgende levensfasen wordt telkens ter illustratie een korte introductie gegeven over de specifieke kenmerken van deze fase. Vervolgens zullen de verschillen tussen jongens en meisjes worden besproken (2.2). Hieruit zal duidelijk blijken dat zij niet alleen écht anders zijn, maar ook een andere aanpak vereisen. Iets waar we in ons dagelijks leven vaak te weinig stil bij staan. Vervolgens zullen de TwinQ persoonlijkheidstypen worden besproken (2.3). Deze persoonlijkheidstypen vinden hun basis in de verschillende passies, talenten en waarden die kinderen en jongeren het meest belangrijk vinden. Hieruit blijkt o.a. dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen onze passies en talenten en dat deze ook daadwerkelijk iets zeggen over wie we in essentie zijn.

In **hoofdstuk 3**, 'Van tegenwoordig', bekijken we de belangrijkste spelers in het leven van de kinderen en jongeren van nu. Deze spelers staan sterk onder

invloed van de huidige tijdgeest en staan voor een groot deel anders in het leven dan decennia geleden. Hierbij gaan we eerst in op de ouders van nu (3.1). Hieruit zal o.a. blijken dat de afstand tussen ouder en kind nog nooit zo klein is geweest en dat veel ouders onzeker zijn over de opvoeding van hun kind. Daarnaast gaan we in op de gehanteerde opvoedrollen en opvoedstijlen, het effect van de opvoedstijlen op de 'braafheid' van kinderen en het feit dat ouders hun kinderen over het algemeen anders opvoeden dan ze zelf zijn opgevoed. Vervolgens wordt de peergroup, dat zijn de vrienden en leeftijdsgenoten, besproken (3.2). We gaan hier o.a. dieper in op de definitie van vriendschap, het hoe wat en waarom van het social mediagebruik, de groepsdruk en het effect op bijvoorbeeld het alcohol en drugsgebruik en de grote angst van kinderen en jongeren: pesten en buitengesloten worden. Vervolgens wordt de school besproken (3.3). Hieruit zal blijken dat het huidige onderwijssysteem onvoldoende aansluit bij de kinderen en jongeren van nu. De nadruk ligt momenteel op het monitoren van de voortgang van de leerlingen, waardoor er weinig ruimte en aandacht overblijft voor de leerling zelf en de werkdruk van de docenten. De manier waarop de lesstof wordt aangeboden sluit onvoldoende aan bij de leerlingen die voornamelijk leren om informatie te reproduceren, maar zichzelf en hun passies en talenten vaak gaandeweg kwijtraken.

Deel 2 begint met **hoofdstuk 4**, 'Sensitief en intuïtief', waarin duidelijk wordt dat er iets aan de hand is met Generatie Zenz. Eerst gaan we in op de explosieve groei van kinderen en jongeren die gediagnosticeerd worden met een bepaald label (4.1). Generatie Zenz blijkt gevoelig voor allerlei verklaarbare en onverklaarbare prikkels. En omdat we als maatschappij over het algemeen meer gericht zijn op de symptomen dan op het waarom van iets, worden de symptomen vaak bestempeld als nadelige eigenschappen van labels als ADHD, ADD, autistisch of hoogsensitief. Maar het blijkt dat deze kinderen en jongeren juist specifieke passies en talenten hebben (4.2). Vervolgens gaan we in op het feit dat Generatie Zenz iets met het 'zesde zintuig' heeft (4.3). Zo blijken veel 5- tot 25 jarigen geïnteresseerd te zijn in 'paranormale verschijnselen' en zal ook een aantal kinderen en jongeren vertellen over hun ervaringen die in de huidige maatschappij vaak worden weggewuifd als onzin en fantasie.

In **hoofdstuk 5**, 'Op zoek naar zingeving en zen', wordt duidelijk dat Generatie Zenz ook echt anders in het leven staat dan voorgaande generaties. Eerst gaan we in op het feit dat veel kinderen en jongeren moeite hebben met de harde wereld van nu (5.1) en dat velen zich zorgen maken over de toestand in de wereld. Het wordt duidelijk dat geld, status en aanzien niet langer symbool staan voor geluk, maar dat leven vanuit je hart, echtheid en rechtvaardigheid veel belangrijker blijken te zijn. Generatie Zenz is van mening dat het anders

moet, dat we samen dienen te werken aan een betere wereld. Vervolgens zal duidelijk worden dat velen op zoek zijn naar zichzelf (5.2). En in deze zoektocht wordt o.a. gezocht naar de zin van het leven, aangezien veel kinderen en jongeren van Generatie Zenz rondlopen met diepzinnige levensvragen. Antwoorden worden vervolgens gezocht door verschillende soorten van spiritualiteit te onderzoeken en te omarmen.

In **hoofdstuk 6**, 'De kracht van aandacht', zal tot slot een aantal inzichten en handvatten worden geboden die kunnen helpen in de omgang met deze bijzondere generatie en hen te ondersteunen in hun weg om de beste versie van zichzelf te kunnen worden.

De jeugd van tegenwoordig

1 Vogelvrij

Dit boek gaat over de jeugd van tegenwoordig. En dan bedoel ik niet die band. Alhoewel zij me tijdens het schrijven van dit boek regelmatig begeleidden met hun muziek. Waarom? Omdat ik ze verfrissend, grappig, eigenzinnig, creatief en erg getalenteerd vind. Net zoals de 'echte' jeugd van tegenwoordig.

De term 'de jeugd van tegenwoordig' lijkt al jaren te staan voor onnadenkend, materialistisch, egoïstisch, narcistisch, etc. etc. Op de een of andere manier is de jeugd van tegenwoordig ergens, ooit in een ver verleden, vogelvrij verklaard. Het lijkt erop dat we met z'n allen hebben afgesproken dat we alleen maar negatief over ze mogen zijn. En dat zeker in de media. Daar lijkt overigens de volgende ongeschreven regel wet te zijn: alleen slecht nieuws is nieuws en goed nieuws is geen nieuws. Alhoewel we voor dat laatste tegenwoordig wel een nieuwe uitlaatklep hebben gevonden: social media. Daar worden we overspoeld met leuk, gezellig en goed nieuws. Iedereen lijkt op social media een perfect leven te leiden. Maar is ons eigen leven nou echt zo glamoureus als we ons willen voordoen? Hebben we nou echt zo'n diepgaand of oppervlakkig leven als onze posts doen vermoeden? Als ik eerlijk ben, dan zijn de foto's die ik de afgelopen maanden heb gepost ook alleen maar gebaseerd op enkele sporadische momenten. Een weekendje gezellig weg met mijn vriendinnen op Oerol, met vrienden kamperen in Zeeland of een gezellig avondje borrelen is immers veel aansprekender dan een asbak vol sigarettenpeuken als opbrengst van een avondje ploeteren achter mijn laptop. Of een selfie met de Nettorama op de achtergrond, dat al tijden mijn enige uitje van de dag is. En zo is het ook met de jeugd van tegenwoordig. Het beeld dat zij via social media laten zien is, net als bij onszelf, slechts een fractie van het echte leven dat ze leiden. Zo heb ik gesprekken gehad met meisjes die er thuis, op een doordeweekse dag, geheel anders uitzagen dan bijvoorbeeld op Instagram. Onherkenbaar, veel minder sexy, uitdagend en volwassen dan op de foto, maar veel onschuldiger en puurder in het echt. En toch hebben wij met z'n allen een mening over de jeugd van tegenwoordig. Gebaseerd op het beeld dat zij bijvoorbeeld via social media van zichzelf laten zien.

Het beeld dat de media van hen schetst is er een van comazuipen, mishandeling, drugsgebruik, etc. Activiteiten die slechts door een deel van hen worden ondernomen, maar gemakshalve op de gehele jeugd van tegenwoordig worden geplakt. Want zeg nou zelf, de jeugd van tegenwoordig is toch:

- Lui
- Materialistisch
- Egoïstisch
- Narcistisch
- Verwend
- Brutaal en respectloos
- Asociaal
- Compleet losgelagen
- Grenzeloos qua seks, drugs en 'rock-'n-roll'?

Het zijn uitspraken die we allemaal kennen en regelmatig voorbij horen komen. Maar het grappige is dat het hierbij niet alleen gaat over de jeugd van tegenwoordig van nu. Het kan net zo goed de jeugd van tegenwoordig van vijfentwintig jaar geleden zijn: mijn eigen jeugd. In mijn ogen bestaat de term 'de jeugd van tegenwoordig' dan ook niet zomaar uit twee delen. Ik zie het als:

- 'De jeugd': waarbij het gedrag grotendeels bepaald wordt door de diverse levensfasen die kinderen en jongeren doorlopen op weg naar volwassenheid
- 'Van tegenwoordig': waarbij het gedrag wordt beïnvloed door de heersende tijdgeest. Elke generatie is immers een afspiegeling van de tijd waarin die leeft

Vandaar dat ik deze delen ook afzonderlijk benader: eerst 'de jeugd' en dan 'van tegenwoordig'.

'Het lijkt mij wel bijzonder dat de mensen dan weten hoe wij écht denken.'

Dat jongeren af en toe zelf ook moe zijn van alle vooroordelen over hen blijkt wel uit het gesprek met Romeo (16 jaar). 'Mij lijkt het wel gaaf om mijn verhaal te vertellen,' zegt hij, waarop ik hem vraag: 'Maar wat voegt het dan voor jou toe dat jij je verhaal vertelt? Wat hoop jij dat ermee bereikt wordt?' 'Nou, ik vind het wel gaaf dat jullie zo'n onderzoek doen onder jongeren. Ik weet niet of er vaker onderzoek naar wordt gedaan, maar ik denk het niet. En zeker niet op deze manier, dat er zo diep op alles wordt ingegaan. Het lijkt mij wel bijzonder dat de mensen dan weten hoe wij écht denken.' 'En wat moeten de mensen dan weten over hoe jullie denken?' was vervolgens mijn vraag. 'Nou, dat niet elke jongere nergens zin in heeft en laks is. Maar dat het er echt wel in zit en dat ze ook echt wel nadenken over dingen,' was zijn stellige antwoord. 'Dus jij wilt eigenlijk het beeld dat bestaat over de luie hangjongere verande-

ren?' 'Ja. Dat stereotiepe beeld van jongeren, dat heeft iedereen in z'n hoofd. Zo'n bankhangend iemand die in niks geïnteresseerd is.' 'Maar waarom vind jij dat belangrijk dan? Wat kan het jou schelen wat ze daarvan vinden? Je zei net immers "ik ben wie ik ben"?' was mijn reactie. 'Nou, als individu maakt het mij niks uit wat de mensen vinden. Dat boeit me niet zoveel, ik zou me voor die mensen toch niet aan gaan passen, want ik ben ik. Maar gewoon iedereen heeft zo een beeld in zijn hoofd van de jongeren. En dat vind ik wel bijzonder. Want als je die jongeren écht beter leert kennen, dan denk ik dat de mensen wel denken van "het valt eigenlijk best wel mee".'

1.1 Iedereen is anders

Voordat ik inga op de afzonderlijke begrippen 'de jeugd' en 'van tegenwoordig' is het belangrijk om te beseffen dat 'dé jeugd' niet bestaat. Om echter enigszins vat op kinderen en jongeren te kunnen krijgen en hen te begrijpen hebben we vaak de neiging om ze in hokjes te plaatsen. Een label erop en klaar. Maar mensen zijn veel complexer dan slechts een hokje. Iedereen is anders, iedereen is uniek. Er is niemand die precies is zoals jij. Er zijn immers talloze variaties mogelijk die bepalen hoe iemand is. Zo zijn er eigenschappen die je vanaf je geboorte hebt meegenomen (nature) en er zijn eigenschappen die je gaandeweg ontwikkelt (nurture), op basis van allerlei ervaringen die je opdoet gedurende je leven, al dan niet onder invloed van de sociale omgeving. Om deze verschillende variabelen enigszins in kaart te kunnen brengen hanteer ik altijd het volgende model:

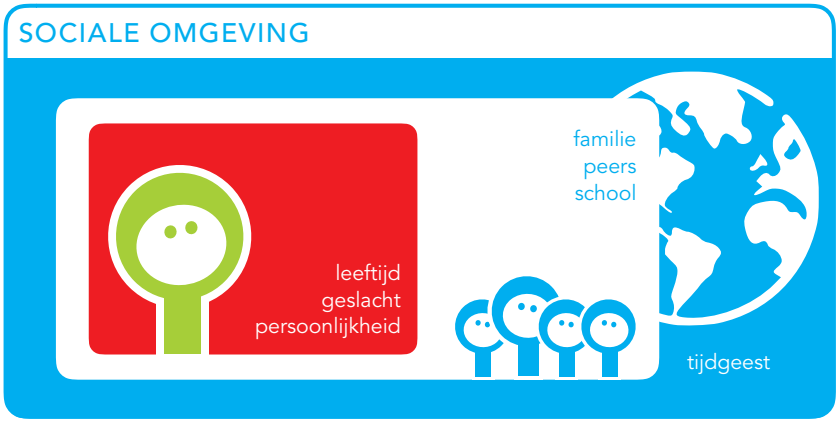

Eigenschappen van jezelf:
- Leeftijd (zie 2.1)
- Geslacht (zie 2.2)
- Persoonlijkheid (zie 2.3)

Invloed van de sociale omgeving, met daarbij als belangrijkste invloedsfactoren:
- Familie, met name de ouders/opvoeders (zie 3.1)
- De peergroup, dat zijn de vrienden en leeftijdsgenoten (zie 3.2)
- School (zie 3.3)
- De tijdgeest die een grote invloed heeft op de sociale omgeving en de ervaringen in je leven

En dan heb ik in dit model nog niet eens de fysieke omgeving meegenomen. Want opgroeien in Afrika doet toch iets heel anders met je dan opgroeien in Europa. Wie je bent wordt dus bepaald door talloze variabelen die elk op oneindig veel mogelijkheden met elkaar gecombineerd kunnen worden. Het is dan ook onmogelijk dat we allemaal hetzelfde zijn.

Maar waar komt dan die neiging toch vandaan om kinderen en jongeren in een hokje te willen plaatsen? Ik denk dat het komt omdat wij mensen sociale wezens zijn. Om onszelf en anderen te kunnen begrijpen en te kunnen plaatsen, spiegelen we onszelf constant bewust of onbewust aan anderen. En omdat we nou eenmaal in een dualistische wereld leven, zijn we gewend om dingen beter te kunnen begrijpen wanneer we tegenstellingen kunnen ontdekken. Zo hanteren we bijvoorbeeld tegenstellingen als warm en koud, licht en donker, mooi en lelijk of goed en slecht om iets duidelijk te maken of om iets in perspectief te plaatsen. En om dit bij mensen te kunnen doen hanteren we vrijwel overal een 'norm'. Een 'norm' die blijkbaar altijd en overal aanwezig is. We hanteren talloze zichtbare, onzichtbare, bewuste en onbewuste normen waarmee we mensen beoordelen. Zo zijn er persoonlijke normen die je hanteert (wat vind je zelf belangrijk, mooi, interessant etc.), normen in je sociale omgeving, normen op school en in de media. Maar als je goed kijkt naar de diverse normen, dan zal je zien dat het niets meer of minder is dan een standaard (waar kinderen bijvoorbeeld op school aan moeten voldoen) of een ideaalbeeld dat we nastreven (zoals vaak in de media benoemd). En het grappige is dat niemand aan al deze normen kan voldoen. Want áls we al aan één norm voldoen, dan zijn er nog talloze andere normen waaraan we niet voldoen. Een kind kan bijvoorbeeld volledig conform de norm scoren met zijn of haar schoolresultaten, maar toch een andere huidskleur, bril of rood haar hebben, vol puistjes zitten, te dik of minder goed in sport zijn, waardoor het toch net weer afwijkt van allerlei andere normen. De kans is dus vrijwel 100% dat we niet voldoen aan de meeste

bewuste of onbewuste normen die gelden. En dat maakt ons niet anders, maar gewoon, normaal. Want iedereen is immers op meerdere vlakken anders dan anderen. En zolang we dit maar als een gegeven zien is er niets aan de hand.

Iedereen is uniek en juist dat maakt het leven zo mooi. Dat maakt ons mensen als geheel zo krachtig. Zeker wanneer we ons bewust zijn van ieders uniekheid en daar gebruik van maken. Wanneer we bijvoorbeeld ieders unieke passies en talenten combineren, dan kunnen we de mooiste dingen bereiken. Denk maar aan een voetbalelftal. Dat is op z'n sterkst als er allemaal verschillende soorten spelers zijn: elk met z'n eigen kwaliteiten. Het elftal zou juist veel slechter presteren als alle spelers zoals Zlatan of Messi zouden voetballen. En een bedrijf zou geen enkele nieuwe innovatie meer voort kunnen brengen als het alleen maar uit rationeel denkende managers zou bestaan zonder inbreng van een 'gekke' creatieveling of 'nerd'.

Iedereen is anders, anders dan alle anderen. Dat is een feit. Wanneer we onze kinderen de ruimte geven om af te wijken van de norm en hun eigen 'anders' en 'uniek zijn' te ervaren en verder te ontwikkelen, dan is er in mijn ogen niks mis mee om hen in hokjes te plaatsen. Zeker als dit helpt om hen beter te begrijpen en te kunnen ondersteunen. Zolang het maar geen starre hokjes zijn, volgeplakt met labels die een oordeel of veroordeling in zich dragen als meer of minder dan de 'norm', waarmee hun zelfvertrouwen aangetast kan worden. Als het maar hokjes zijn die ruimte bieden aan de uniekheid van elk individu. En in het verlengde hiervan moet ik dan ook sterk denken aan de wijze woorden van mijn jongste broer: 'De kracht van een hokje is de ruimte er omheen.'

1.2 Maskers om jezelf aan te passen en te verbergen

Als we het hebben over kinderen en jongeren, dan hebben we het eigenlijk over een enorme reis: de reis van afhankelijk kind naar zelfstandige volwassene. Dit is een reis van vallen en opstaan, vol hoogte- en dieptepunten. Een reis waarin een groot deel van wie we zijn en hoe we kijken naar onszelf en de wereld om ons heen wordt bepaald. Alle ervaringen die we opdoen gedurende ons leven zorgen ervoor dat we groeien. Daar is het leven immers op gericht. Wanneer je geboren wordt, ben je nog volledig ongeschonden. Je bent nog volledig onbevangen en begint de wereld om je heen te ontdekken. Als kind leer je veel omdat anderen je vertellen 'hoe het hoort'. Zo leer je bijvoorbeeld dat je zindelijk moet zijn, dat je aardig moet zijn tegen anderen en dat je je best moet doen op school. Maar het meeste leer je nog door dingen zelf te ervaren. Zo leer je bijvoorbeeld dat het niet handig is om je vinger in je oog te

steken omdat het pijn doet. Dat het niet verstandig is om tijdens het fietsen je rechter- en linkerhand te wisselen aan het stuur (waar ik zelf pas na drie keer keihard vallen achter ben gekomen, maar dat terzijde). Dat het niet handig is om te gaan vechten met iemand die twee koppen groter is dan jij. Dat het pijn doet als iemand je uitscheldt en zegt dat je dom of stom bent of dat je niet mag meespelen met de rest van de kinderen. Eén ding is zeker: het pure, ongeschonden kind dat je ooit bent geweest zal nooit zonder krassen op haar ziel de eindstreep van haar leven halen. De spreuk 'elk huisje heeft z'n kruisje' is niet voor niets door iemand bedacht.

Alle ervaringen hebben effect op het gedrag, de overtuigingen en gevoelens ten aanzien van onszelf en de buitenwereld. Alleen zijn we onszelf hier niet altijd van bewust. Waarom zouden we ook? We hebben het immers al druk genoeg met allerlei andere dingen. Waar we onszelf ook niet van bewust zijn is dat al die ervaringen de bril kleuren waarmee we naar de buitenwereld kijken en erop reageren; of dit nu op mensen, situaties of dingen is. Om maar een gek voorbeeld te geven: ik zal niet zo snel een Strepsil tegen keelpijn nemen. Ik ben er namelijk van overtuigd dat ik dan spontaan ga overgeven. Vroeger kreeg ik namelijk alleen een Strepsil als ik ziek was en toch al moest overgeven. En in mijn systeem zijn overgeven en Strepsils dan ook onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Dit is toevallig iets waarvan ik me bewust ben. Maar zo zijn er ook talloze dingen waar ik me niet bewust van ben, zaken waar ik onbewust op reageer. Er is namelijk uit diverse onderzoeken gebleken dat wij voor meer dan 85% de dingen onbewust doen, zoals onbewust keuzes maken of handelingen verrichten. En dat is maar goed ook. Stel je voor dat we echt alles bewust zouden doen. Daar zou je echt doodmoe van worden.

Kinderen tot vijf, zes jaar zijn nog het meest puur, helemaal zichzelf en onaangepast. Maar aangezien wij mensen groepsdieren zijn, hebben we het nodig om geaccepteerd en gewaardeerd te worden. En naarmate een kind opgroeit begint het zichzelf steeds meer aan te passen aan zijn of haar omgeving, uit angst voor buitensluiting of afwijzing. De mate waarin een kind zich aanpast is afhankelijk van de mate waarin het zichzelf mag zijn van zichzelf of anderen en de noodzaak die het bewust of onbewust voelt om zich aan te passen. De noodzaak om het zuivere kind dat zich diep in zijn of haar hart begeeft te beschermen en af te schermen van de buitenwereld. Het bouwt dan een verdedigingsmuur om zich heen of trekt een masker op om de schade en pijn te beperken. Vrijwel iedereen heeft wel een dergelijk masker gecreëerd. Het ene is alleen wat dikker, zichtbaarder of subtieler dan het andere. Deze maskers worden gevoed door aangepaste overtuigingen, gevoelens en gedrag ten opzichte van jezelf of de ander:

- Overtuigingen: overtuigd zijn van dingen als 'ik ben niet goed genoeg', 'ik heb altijd pech', 'ik mag pas genieten als ik keihard mijn best heb gedaan en het gewenste resultaat heb bereikt', 'ik wil anderen niet lastigvallen met mijn verhaal', 'anderen hebben het toch altijd beter dan ik' of 'niemand is te vertrouwen'.
- Gevoelens: nooit je echte gevoelens aan anderen (durven) laten zien, constant je eigen gevoelens bagatelliseren door te zeggen 'ach het is toch uiteindelijk niet zo belangrijk of erg' en/of jezelf afsluiten van je eigen gevoelens en uiteindelijk niet meer weten hoe je ergens over voelt.
- Gedrag: jezelf stoerder, agressiever of onverschilliger voordoen dan je daadwerkelijk bent, of juist heel erg please- of slachtoffergedrag gaan vertonen om de aandacht van anderen te trekken.

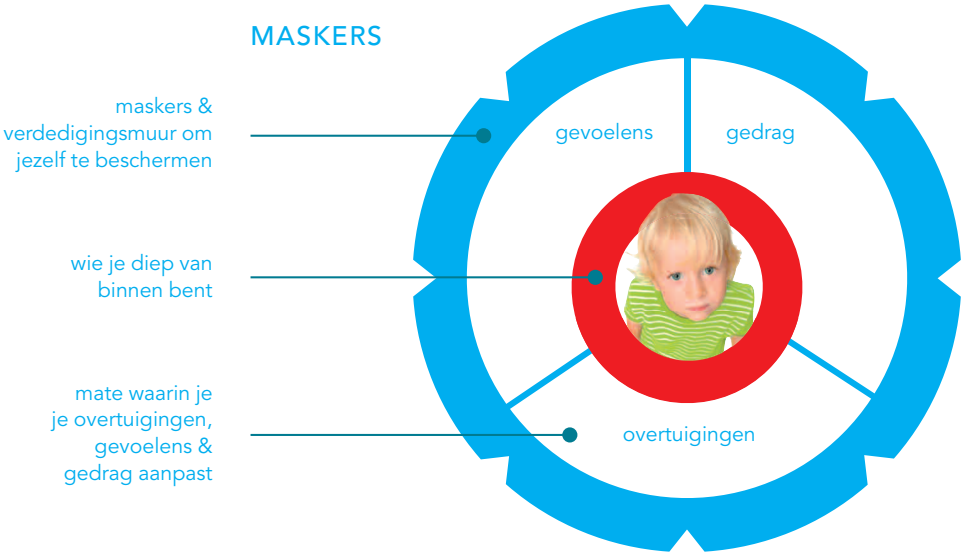

Een kind dat zich te veel aanpast aan de wensen van de omgeving kan zijn balans kwijtraken of onzeker gedrag vertonen omdat het merkt dat het niet aan de verwachtingen voldoet. Dit kan zich uiten in vage klachten zoals hoofdpijn, in stoer doen, zich terugtrekken, bedplassen, slapeloosheid of verminderde concentratie.

Hoe meer je jezelf aanpast, hoe verder je van jezelf af komt te staan of je zelfs afsluit van de omgeving of van jezelf. En wat ik vaak bij jongeren en volwassenen zie, is dat ze zich op een gegeven moment zo gaan identificeren met het masker dat niemand uiteindelijk meer weet wie die persoon nu diep van binnen is: zelfs zijzelf niet meer. En dit gaat in veel gevallen gepaard gaat met een gevoel van eenzaamheid dat men voor zichzelf niet kan verklaren.

2.1 Van kind naar volwassene: de persoonlijke verhalen

Met ‘de jeugd’ bedoel ik kinderen en jongeren van vijf tot vijfentwintig jaar. Het gaat dus in principe over een tijdsbestek van twintig jaar, een periode waarin een kind opgroeit tot zelfstandige volwassene. De onderlinge verschillen zijn dan ook enorm. Er bestaan talloze boeken die inzicht bieden in de diverse levensfasen die een kind doorloopt op weg naar volwassenheid. En over het algemeen zijn deze boeken geschreven vanuit het gezichtspunt van een volwassene. Maar hoe is het nu eigenlijk om bijvoorbeeld een zesjarige te zijn? Wat gaat er in deze kinderen om? Hoe kijken ze naar de wereld en wat is er op dit moment belangrijk voor ze? Ze staan immers heel anders in het leven dan een vijftienjarige, laat staan een volwassene.

Jaren geleden moest ik heel erg wennen als bijvoorbeeld een meisje van zes jaar tegen mij zei dat ze vroeger K3 nog heel erg leuk vond, maar dat het nu toch wel heel erg kinderachtig is. ‘Ehm… vroeger? Wat bedoel je?’ vroeg ik dan. ‘Je bent nog maar zes!’ Maar als snel kreeg ik door dat zelfs een half jaar geleden voor hen al als vroeger kan aanvoelen. En tja, dat is ook nog niet zo gek als je kijkt naar hoelang zij hier nog maar op onze aarde rondlopen. Dan is een half jaar in verhouding ook wel heel erg lang. Een kind van zes jaar ervaart de wereld dan ook heel anders dan een kind van acht. Ook is de belevingswereld van een twaalfjarige die nog op de basisschool zit geheel anders dan een twaalfjarige die al op de middelbare school zit. De overgang naar de middelbare school is immers een heel belangrijke en ingrijpende fase. Voor velen is het het begin van een nieuwe wereld. Dit zowel aan de buitenkant, waar ze zich opeens staande dienen te houden in een volledige nieuwe omgeving met allerlei nieuwe mensen, als ook aan de binnenkant, omdat hun lichaam, hormonen en hun emoties opeens een eigen leven lijken te gaan leiden.

Ik heb dan ook besloten om de kinderen en jongeren hier zelf, via fragmenten uit een aantal interviews, te laten vertellen wie ze zijn en wat hen op dit moment het meest bezighoudt. Op deze manier zal duidelijk worden hoe zij zich gaandeweg ontwikkelen en hoe andere onderwerpen en thema's gedurende de diverse levensfasen centraal staan. Voorafgaand aan de persoonlijke verhalen zal ik echter nog wel een korte introductie geven over de specifiek kenmerken van de levensfase waarin ze zich begeven. De reis van afhankelijk kind naar zelfstandige volwassene wordt immers bewegwijzerd met een aantal kenmerkende levensfasen die van grote invloed zijn op de voorkeuren en het gedrag van het kind of de jongere.

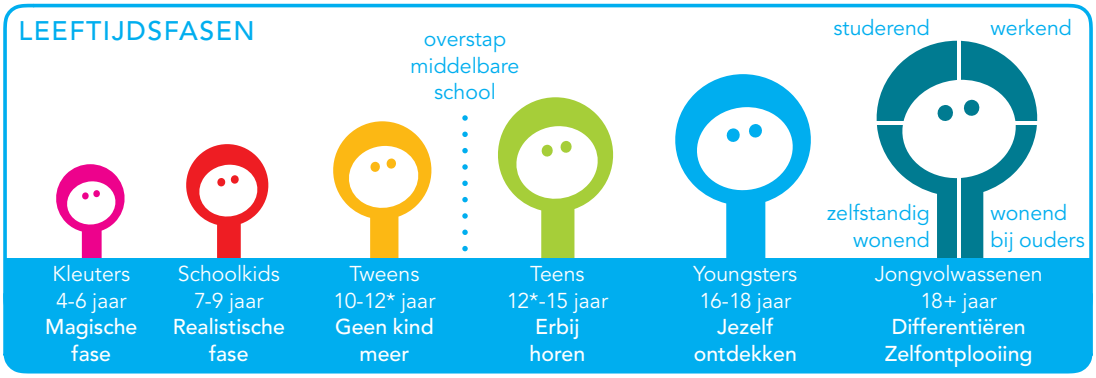

*Aangezien de overstap naar de middelbare school een belangrijke mijlpaal in het leven van een kind is, zal ik de twaalfjarigen die nog op de basisschool zitten aan het woord laten bij de Tweens en degenen die op de middelbare school zitten aan het woord laten bij de Teens.

2.1.1 Kleuters (4-6 jaar): magische fase

Zoals ik reeds eerder heb gezegd, zijn kinderen tot vijf, zes jaar in mijn ogen nog het meest puur, zichzelf en onaangepast. Kleuters kunnen nog helemaal in het moment opgaan zonder zich ergens druk over te maken. Het verleden en de toekomst lijken nog geen rol te spelen. En andere mensen zijn gewoon leuk omdat ze voor je zorgen, leuke dingen met je doen of leuke dingen hebben. De wereld lijkt nog volledig om hen alleen te draaien. Dit zien we ook terug in de vriendschappen die zich gedurende deze periode ontwikkelen. Belangrijk in deze vriendschapen is de mate waarin de kleuter van de vriendschap kan profiteren: heeft het vriendje of vriendinnetje dezelfde interesses in spelen en speelgoed en is het speelgoed dat hij of zij heeft aantrekkelijk genoeg. Ook zijn ze nog niet helemaal in staat om hun behoeftes uit te stellen of zich in te

leven in de ander. Het empathisch vermogen van vier- en vijfjarigen is immers nog niet voldoende ontwikkeld. Je kent dan ook ongetwijfeld wel voorbeelden waarbij een vijfjarige het speelgoed van een ander afpakt omdat het daar nú mee wil spelen. En wanneer dat kind het speelgoed niet vrijwillig afgeeft, kan het rekenen op een flinke knal of duw en is een ruzie geboren.

Kleuters denken nog niet echt na over dingen. Ze dóen gewoon dingen, gewoon omdat ze er zin in hebben. Ze spelen, eten, slapen en ontdekken de wereld om zich heen. Ze zijn gewoon blij, boos of verdrietig. Ze zijn, ze doen. En de wereld? De wereld is nog een groot speelparadijs, een groot mysterie dat volop ontdekt moet worden. En omdat er nog zoveel te ontdekken valt en zoveel vragen te beantwoorden zijn, horen we regelmatig: 'Waarom dan?' Er zijn veel ouders die in deze fase helemaal gek worden van die vraag. Want elk antwoord lijkt weer tot de volgende 'waarom dan?' te leiden. Voor kleuters is het dan ook leuk om naar school te kunnen gaan en allerlei nieuwe dingen te leren. Het is alleen voor een aantal kinderen vervelend dat je dan opeens de hele tijd stil moet zitten.

Het meest kenmerkende van deze leeftijdsfase is dat fantasie en werkelijkheid nog volledig door elkaar heen lopen. Waarom? Enerzijds omdat ze het leuk vinden om zich in een fantasiewereld te begeven en anderzijds omdat het hen helpt om de wereld om zich heen beter te begrijpen. De wereld van deze kinderen is nog één groot sprookje. Je ziet dan ook regelmatig meisjes die zich verkleden als prinsessen en jongens die aan het vechten zijn als heuse ridders. En nu denken we als volwassenen vaak: 'Och wat schattig ze speelt dat ze een prinses is.' Maar oh jee, dan begrijpen we er natuurlijk helemaal niks van. Ze spélen op dat moment niet dat ze een prinses zijn, maar ze zíjn dan een prinses! Voor kleuters is de fantasiewereld een belangrijk onderdeel van hun belevingswereld. Ze hebben nog weinig inzicht in de werkelijkheid en begrijpen nog niet hoe dingen in elkaar zitten en met elkaar samenhangen. Ze kennen slechts fragmenten van de werkelijkheid en vullen de gaten met fantasie. In het dagelijks leven worden kinderen met veel voor hen onbegrijpelijke zaken geconfronteerd waarbij zij hun fantasie gebruiken om het te kunnen begrijpen. Zo kan het zijn dat ze een stofzuiger als een brullend monster ervaren dat alles om zich heen verslindt. Het ding maakt immers een brullend geluid en zuigt alles op.

Ik ben een mens

Vigo (5 jaar) keek erg uit naar het interview. Er kwam speciaal iemand voor hem langs die alles van hem wilde weten. Normaal gesproken doe ik geen single interviews met kinderen van deze leeftijd omdat hun verbale capaciteiten nog

onvoldoende zijn ontwikkeld om goed uit te kunnen leggen wat ze ergens van vinden, laat staan waarom. Dit is dan ook mijn kortste interview. Vigo vindt het namelijk veel leuker om samen te spelen dan om te gaan kletsen. Vol trots laat hij zijn collectie autootjes en knuffels zien. Het valt me op dat alle autootjes keurig in een rijtje staan, zorgvuldig gerangschikt. Gefascineerd kijk ik ernaar en probeer te ontdekken wat de onderliggende structuur is geweest die bepaalt welk autootje op welke plek staat. Maar ik kom er niet zo snel achter.

Ter voorbereiding op het gesprek heeft Vigo samen met z'n moeder een aantal collages gemaakt en vragen beantwoord over wie hij is. Ik hoor later van zijn moeder dat Vigo alles zelf heeft bedacht en dat zij het alleen maar voor hem heeft opgeschreven. Hier volgen wat fragmenten die ik zelf wel grappig en typerend vond. 'Ik ben Vigo en ik ben een mens. Ik ben een jongen. Ik heb bruin haar, mijn benen en huid lijken lichtroze. Ik heb bruine ogen en ik heb een broertje. Ik houd van geel, dat is mijn lievelingskleur. Mijn hobby's zijn sporten, met auto's spelen en Kapla torens maken met papa. Ik zit op school en ik wil het liefst afspreken met anderen.' 'Ik vind het niet leuk als mama mij straf geeft of als ik speelgoed kwijt ben (auto's, troetelbeertje of Skylanders). Dan kan ik er niet meer mee spelen. Dat is mijn leukste speelgoed. Als ik denk dat ik naar zwemles moet maar eigenlijk naar de opvang moet, dan ben ik in de war en moet ik huilen (niet erbij zetten van dat huilen).' 'Op school vind ik sommen en duizendrollen maken heel leuk. Op vakantie vind ik het lekker om in het zonnetje te liggen, mama te knuffelen, vlaggen te kijken en naar de speeltuin te gaan.' 'Ik ben een beetje goed in judo, ook in rekenen, nummertjes schrijven en gym. Ik kan heel hard rennen. Ik ben de twee-na-snelste.'

'Ik ben een beetje goed in judo, ook in rekenen, nummertjes schrijven en gym.'

'Wie is Vigo?' vraag ik aan zijn moeder. 'Vigo is een geïnteresseerd jongetje. Hij is geïnteresseerd in van alles en nog wat. Hij weet ook heel goed wat hij wil. Als hij iets niet wil, dan laat hij dat ook heel duidelijk merken,' is haar antwoord. 'Je zegt "hij is heel geïnteresseerd", leg eens uit?' 'Hij is geïnteresseerd in dieren, landen en de bijbehorende vlaggen. Die vlaggen leert hij op school en hij maakt ze dan thuis van Duplo na. Daar is hij heel erg mee bezig. En de duizendrol met getallen tot negenhonderd en verder. Hij is ook dol op feitjes en weetjes. Als we in Artis zijn, dan laat hij zien dat hij van Dora of Diego iets heeft geleerd over een dier. Dan zegt hij "dat is een sneeuwuil" of "dat is die". Hij weet dingen over allerlei dieren. Zo weet hij welke dinosaurussen planten eten en welke vlees. Dat soort dingetjes. Ik sta altijd vol verbazing te kijken dat hij dat weet. Maar knutselen vindt hij niet zo boeiend. Hij is meer van het bouwen, de getallen en de landen. Hij heeft Skylander poppetjes en weet precies wie op welke manier sterk is. Hij speelt dan met zijn eigen fantasie allerlei avonturen.'

Verderop in het gesprek vraag ik: 'In zijn voorbereidingsopdracht staat dat hij het liefst wil afspreken met anderen, kun je hier iets over vertellen?' 'Ja, hij wil het liefst altijd afspreken. Dat is waar ja. Wat wel grappig is, laatst wilde hij met een bepaald vriendje afspreken en ik vroeg hem waarom. "Omdat hij een Skylander game heeft," was zijn antwoord. Dus soms heb ik ook wel het idee dat hij met bepaalde kinderen wil afspreken omdat ze leuk speelgoed hebben.' 'En wat doen ze dan als ze samen zijn?' wil ik weten. 'Dan gaan ze samen spelen met de Skylanders of met de auto's. Dan zijn ze met dingen aan het spelen. Ik denk dat hij het leuk vindt om met iemand spelletjes te doen en hartstikke nieuwsgierig is naar wat voor speelgoed ze hebben. Als hij volwassen zou zijn, dan zou je hem waarschijnlijk een materialist noemen. Hij houdt ook heel erg van cadeautjes en nieuwe dingen. Hij heeft echt dingen die hij graag wil hebben. Gisteren kwam mijn moeder terug van vakantie en zij ging vervolgens met me mee om Vigo op te halen van de naschoolse opvang. Ze had een tasje met cadeautjes en die staken er een beetje uit. Dan rent hij naar mijn moeder en omhelst haar en vraagt vervolgens "wat is dat?". Ik denk dat dat heel erg de leeftijd is. Maar ik denk dat Vigo er wel iets meer om geeft dan een ander kind. Ik weet het niet. Vigo houdt niet van verrassingen, maar wel van cadeautjes.'

Magie en monsters

Tristan (6 jaar) is een jongen die het heerlijk vindt om in zijn eigen fantasiewereld op te gaan. Zo houdt hij ervan om allerlei dingen te knutselen, fantasieverhalen te bedenken, te goochelen of gekke nieuwe dingen uit te vinden. De echte wereld boeit hem nog niet zo. Hij heeft nog een heerlijke kinderlijke onschuld over zich heen en is nog steeds dol op lieflijke en kinderlijke tv-programma's en speelgoed. Tristan kan heel goed alleen zijn. Alleen zijn zorgt ervoor dat hij in zijn eigen wereldje op kan gaan. Maar soms vindt hij het leuker om veel mensen om zich heen te hebben. Zeker als zij samen met hem leuke dingen willen doen of bereid zijn om naar zijn magische tovershows te kijken.

'Ben je bang voor monsters?'

'Ben je bang voor monsters?' vraagt Tristan me vlak voordat we z'n kamer binnengaan. 'Tja, dat ligt er eerlijk gezegd een beetje aan. Alleen als ze gevaarlijk zijn,' antwoord ik hem. Maar hij stelt me gerust. 'Ik heb ze verteld dat je kwam en ze hebben me beloofd dat ze je niks zullen doen.' 'Pffff gelukkig maar, want stel je toch eens voor… En eerlijk gezegd vind ik het nu wel heel erg fijn dat jij bij me bent. Ik zou nu namelijk niet zo goed in mijn eentje naar binnen durven gaan,' beken ik hem. En als we zijn kamer binnengaan zie ik inderdaad tien monsters op de grond liggen en ze kijken me met hun vriendelijk lachende, groen gekleurde gezichtjes aan. 'Zie maar,' zegt Tristan. 'Ze vinden het gezellig dat je er bent. En haha, ze kunnen je ook helemaal niks doen, want ik heb

ze zelf van papier gemaakt! Zie je dat?' Tristan is heel erg creatief en hij houdt van grapjes maken. En als ik hem vraag wat hij later wil worden, dan zegt hij: 'Goochelaar en uitvinder. Goochelen is heel erg leuk omdat je dan allerlei trucjes kunt doen. Wil je er eentje zien? Deze doet Hans Klok ook.' Hans Klok is op dit moment zijn grote idool. En voordat ik het weet heb ik ja gezegd en laat Tristan me een vel papier zien. Als ik het papier goed heb bekeken scheurt hij het zorgvuldig uit elkaar zodat er een stapeltje gescheurde papiertjes ontstaat. Ook dit moet ik goed bekijken, zodat ik zeker weet dat ze ook echt gescheurd zijn. Dan maakt Tristan een aantal ingewikkelde magische gebaren. Het is duidelijk dat er op dit moment flink gestrooid wordt met magie. Maar helaas… een klein stukje papier valt op de grond en Tristan kijkt me geschrokken aan. Ik doe net alsof ik niets zie en 'Tristan de Grote Magiër' gaat weer verder met z'n truc. Eindelijk is hij zover en ik mag blazen op zijn handen waar hij de papiertjes in heeft verstopt. Ik blaas… en alle papiertjes vallen op de grond. Geschrokken raapt Tristan alle papiertjes op en verstopt ze snel weer in z'n handen. Hij probeert het nog een keer… en nog een keer… en nog een keer. Maar helaas, de magie lijkt dit keer niet te werken. 'Misschien hebben je monsters de magie in deze kamer stiekem opgesnoept, waardoor je truc nu even niet lukt,' zeg ik in de hoop verder te kunnen gaan met het gesprek. Maar uiteindelijk lukt het! De gescheurde papiertjes zijn opeens veranderd in één groot vel papier. 'Wat ontzettend knap,' zeg ik. 'Hoe doe je dat nou? Je had hem net kapot gescheurd en nu is ie weer heel?' 'Ik kijk heel vaak filmpjes op de iPad en daar heb ik deze truc gezien met uitleg,' antwoordt Tristan trots.

'Je zei overigens ook dat je uitvinder wilt worden. Vertel eens?' vraag ik hem. 'Ik wil graag uitvinder worden van dingen die nog niet bestaan,' is Tristan z'n antwoord. 'Zoals bijvoorbeeld een scheetpistool. Dan moet je schieten en dan komt er een scheet uit. Of een wijntrein, daar kan je wijn drinken en als je morst komen er bezems en sponsjes die vanzelf bewegen…' Ik kan niet wachten tot Tristan zover is om de wereld een stukje mooier te maken met z'n bijzondere uitvindingen.

De rode loper

Sophie (6 jaar) is een echt meisjesmeisje. Ze houdt van knutselen, mode en droomt ervan om een beroemde zangeres te worden. Ze staat uren te zingen en te dansen. En daarnaast houdt ze heel erg van kletsen. Haar moeder vraagt zich weleens af of er niet ergens een 'uitknop' te vinden is die ervoor zorgt dat ze eventjes stil is. Ze vertelt het liefst de hele dag door, doet optredens en wil graag haar kunstwerken exposeren. En net als de meeste kinderen is ze in eerste instantie een beetje afwachtend.

Angela Weghorst is kinder- en jongerenspecialist en oprichtster van TwinQ, een bedrijf dat achterhaalt wat er diep in de harten van jong en oud speelt en dit vertaalt naar concrete inzichten, advies en inspiratie op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, kinder- en jongerenmarketing, positionering en conceptontwikkeling. Met dit boek wil zij mensen met andere ogen naar deze bijzondere generatie laten kijken, in de hoop dat de kinderen en jongeren van nu eindelijk zichzelf mogen zijn in plaats van 'anders'.

'Ik ben geraakt door dit gefundeerde en krachtige pleidooi om voorbij de verwachtingen, labels, normering en maskers te kijken, zodat we de uniekheid van onze kinderen en jongeren weer gaan zien en omarmen. Het geeft mij als leerkracht en ouder een compleet en helder inzicht in de huidige generatie, opvoeding… en uiteindelijk ook in mezelf. Ben je bereid om écht in contact te treden met de kinderen en jongeren van nu, dan is dit absoluut het boek dat je dient te lezen!' – Karin van de Vegte, leerkracht basisonderwijs, ECHA specialist hoogbegaafdheid

'Een absolute aanrader voor als je met kinderen en jongeren te maken hebt, zowel in je werk als privé! Het boek leert je anders naar hen te kijken en geeft richting in hoe je ze kunt ondersteunen om, zoals Angela het zegt, "de mooiste versie van zichzelf te worden".' – Mary van Hoek-Hendriks, docente Food Innovation HAS Hogeschool

Is het zo dat er tegenwoordig meer verwende, moeilijk te hanteren jongeren zijn die alleen maar online tot leven komen? Is er daadwerkelijk een explosieve groei aan kinderen met ADHD, ADD, autisme, hoogsensitiviteit etc.? Of komt dat omdat we hen graag in hokjes willen plaatsen en labelen zodat we niet verder hoeven te kijken?

Angela Weghorst geeft je een kijkje recht in het hart van Generatie Zenz, gebaseerd op een grootschalig onderzoek onder meer dan vierduizend 5- tot 25-jarigen. Ze neemt je mee in hun wereld, naar wie ze écht zijn en niet wat ze aan de buitenkant laten zien op school, straat of via social media. Daar laten ze vaak een aangepaste versie van zichzelf zien, uit angst voor buitensluiting of om anders te zijn dan anderen. Ze laat zien hoe het is om een tienjarige te zijn of een zestienjarige, gaat in op de verschillen tussen jongens en meisjes en de belangrijkste spelers in hun leven: de ouders, peergroup en school van nu. De 5- tot 25-jarigen van nu voelen zich niet alleen anders, maar staan ook anders in het leven en willen het anders doen dan voorgaande generaties. Generatie Zenz is sensitief en intuïtief en vindt echtheid en rechtvaardigheid belangrijker dan geld, status en macht.

Dit boek is een aanrader voor zowel kinderen en jongeren als hun ouders/verzorgers en eenieder die privé of beroepsmatig in deze bijzondere generatie geïnteresseerd is. Naast de vele inzichten en concrete handvatten komen de kinderen en jongeren ook zelf aan het woord, waardoor je ze niet alleen beter leert kennen, maar ook leert begrijpen en waarderen.

'Wat een geweldig boek! Ik begrijp nu niet alleen anderen een stuk beter, maar vooral ook mezelf!' – Frederik, 21 jaar

www.twinq.nu

9 789492 491008

TwinQ
INSIGHTS & INSPIRATION